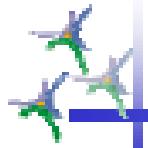

Μεθοδολογία Έρευνας

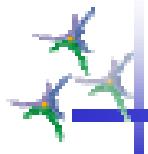

Μάθημα
Συγγραφή Εργασίας

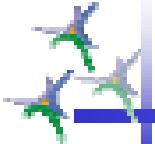
Περιεχόμενο Μαθήματος

- Στόχος των μαθημάτων – ασκήσεων
 - πράξεων είναι:
 - Να δημιουργήσουν την κατάλληλη εμπειρία επιλογής και εξειδίκευσης θεμάτων επιστημονικής έρευνας
 - Να παρουσιάσουν τις μεθόδους συλλογής βιβλιογραφίας
 - Να περιγράψουν τα κατάλληλα εργαλεία διεξαγωγής έρευνας
 - Να αποσαφηνίσουν τη διαδικασία συγγραφής επιστημονικής έρευνας

Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

- Με τη συμπλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές πρέπει να είναι σε θέση:
 - Να επιλέξουν ένα θέμα επιστημονικής έρευνας που θα οδηγεί στην εκπόνηση επιστημονικής εργασίας
 - Να διεξάγουν εκτεταμένη βιβλιογραφική έρευνα με σύγχρονες τεχνικές και μεθόδους
 - Να διεξάγουν εμπειρική έρευνα
 - Να συγγράψουν ένα ορθά διαρθρωμένο κείμενο επιστημονικής εργασίας
 - Να συνοψίσουν τα σημαντικά και πρωτότυπα συμπεράσματα της επιστημονικής εργασίας

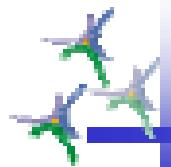
Περιεχόμενα

- Εκκίνηση Εργασίας
- Δεν πρέπει να ξεχνώ
- Τμήματα Επιστημονικής Εργασίας
- Στοιχεία καλής Μελέτης
- Εξώφυλλο
- Τίτλος Εργασίας
- Περίληψη
- Περιεχόμενα
- Εισαγωγή
- Βιβλιογραφική Επισκόπηση
- Διατύπωση Υποθέσεων
- Παρουσίαση Αποτελεσμάτων
- Κλείσιμο Εργασίας
- Βιβλιογραφία
- Παραρτήματα
- Προφορική Παρουσίαση
- Επιστημονική Εργασία
- Βιβλιογραφική Έρευνα
- Δευτερογενή Δεδομένα
- Κατασκευή Ερωτηματολογίου
- Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας
- Εξετάσεις – Ύλη

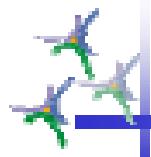
Εκκίνηση Εργασίας

- Η συγγραφή ενός δομημένου κειμένου διαφερει από πρόσωπο σε πρόσωπο
- Ωστόσο συστηματοποιείται:
 - Προσχέδιο (πίνακας περιεχομένων)
 - Περίληψη
 - Πώς είναι
 - Τι πραγματεύεται
 - Ποια είναι τα αποτελέσματα
 - Δημιουργία ενός draft
 - Καταγραφή βασικών χαρακτηριστικών
 - Τροποποιούνται συνεχώς
 - Ισως με μορφή τίτλων
 - Εμπλουτισμός στη συνέχεια

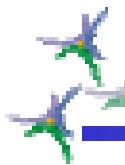
Εκκίνηση Εργασίας

- Ωστόσο συστηματοποιείται:
 - Αποστασιοποίηση
 - Κριτικός έλεγχος
 - Επανέλεγχος
 - Δομή
 - Γλώσσα
 - Συντακτικό
 - Έλεγχος από τρίτο άτομο

Δεν πρέπει να ξεχνώ

- Δεν γράφουμε ποτέ σε πρώτο πρόσωπο (είτε ενικό, είτε πληθυντικό)
 - Χρησιμοποιούμε τρίτο πρόσωπο → δίνουμε υπόσταση στο κείμενο (εργασία)
- Σωστή χρήση γλώσσας
- Καλή σύνταξη των προτάσεων
- Μικρές, κατανοητές προτάσεις
- Ακρίβεια
- Σαφήνεια
- Απλότητα

Δεν πρέπει να ξεχνώ

- Χρήση ελληνικών όρων
- Δεν φλυαρούμε
- Δεν υπερβάλουμε
- Δεν αξιώνουμε
- Δε χρησιμοποιούμε συντομογραφίες

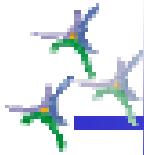
Τμήματα Επιστημονικής Εργασίας

- Το εξώφυλλο
- Τα περιεχόμενα
- Η περίληψη
- Η εισαγωγή
- Βιβλιογραφική επισκόπηση
- Διατύπωση υποθέσεων
- Μεθοδολογία της έρευνας
 - Περιγραφή πειραματικού σχεδιασμού
 - Δείγματος
 - Μεθόδων

Τμήματα Επιστημονικής Εργασίας

- Η περιγραφή των αποτελεσμάτων – ευρημάτων, αναφορές με:
 - Κείμενα
 - Σχήματα
 - Πίνακες
 - Φωτογραφίες
- Συζήτηση αποτελεσμάτων
 - Συμπεράσματα που εξάγονται από την ανάλυση
- Συμπεράσματα εργασίας – επίλογος
 - Περιορισμοί της έρευνας
 - Μελλοντικές δυνατότητες

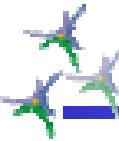
Στοιχεία καλής Μελέτης

- Χαρακτηρίζεται από:
 - Πληρότητα
 - Επιστημονικότητα
 - Δομή
 - Οργάνωση
 - Γλωσσική σαφήνεια
 - Ακρίβεια
 - Πρωτοτυπία
 - Δημιουργικότητα

Εξώφυλλο

- Ουσιαστικά στοιχεία
 - Ποιος γράφει
 - Τι πραγματεύεται
 - Πότε γράφτηκε
- Συνηθίζεται:
 - Ονοματεπώνυμο
 - Τίτλος
 - Χρονολογία δημιουργίας
 - Φορέας (που τη σήριξ, π.χ. ΤΕΙ)
- Όλα είναι κεντραρισμένα

Εξώφυλλο

- Στην κορυφή:
 - Επωνυμία Φορέα
- Στο 1/3 του ύψους της σελίδας:
 - Τίτλος εργασίας
- Λίγο πιο κάτω:
 - Στοιχεία συγγραφέα/ων
- Πιο κάτω (προαιρετικά):
 - Μικρή περίληψη
- Στο κάτω μέρος:
 - Τόπος και χρονολογία

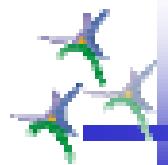
Τίτλος Εργασίας

- **Σύντομος**
 - Ορισμένες φορές υπάρχει και αριθμητικός περιορισμός λέξεων
- **Σαφής**
- **Μία ή δύο προτάσεις**
 - Με δύο προτάσεις όταν η δεύτερη είναι συμπληρωματικό μέρος της πρώτης
 - Για εξειδίκευση
 - Περισσότερο σε case studies

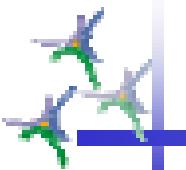
Τίτλος Εργασίας

- Ο τίτλος αποτελεί:
 - Υπόσχεση του συγγραφέα προς τους αναγνώστες
 - Περιγράφει τι πραγματοποιεί – υλοποιεί
- Προσοχή στις λέξεις και στην ερμηνεία τους

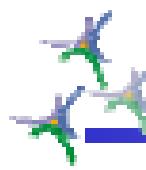
Περίληψη

- Πρόκειται για την Κεντρική Ιδέα της εργασίας
- Κεντρικό νόημα με λιπό και σύντομο λόγο
- Συνήθως μία παράγραφος
- Συνηθίζεται μέχρι 150 λέξεις
- Αναφέρει:
 - Τι πραγματεύεται
 - Με ποιο τρόπο το πραγματεύεται
 - Τα συμπεράσματα που βγαίνουν
- Συνήθως σε χωριστή σελίδα

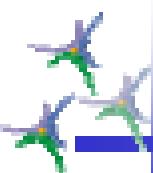
Περίληψη

- Προδιαγραφές που πρέπει να πληροί:
 - <150 λέξεις
 - Μία μόνο παράγραφος
 - Μικρές προτάσεις
 - Χρήση ενός χρόνου (συνήθως ενεστώτα)
 - Περιγραφική και πληροφοριακή

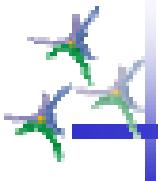
Περίληψη

- Περιγραφική και πληροφοριακή
 - Μπορούν να αναφέρονται αριθμητικά στοιχεία
 - Διευκρινίζει και εξηγεί το θέμα
 - Δεν αναγράφουμε τον τίτλο, τον διευκρινίζουμε
 - Αναφέρουμε τη σημαντικότητα και τη σημασία εκπόνησης του συγκεκριμένου θέματος
 - Μεθοδολογία (χωρίς λεπτομέρειες)
 - Αποτελέσματα (με συντομία)

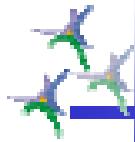
Περίληψη

- Γράφεται μετά την ολοκλήρωση του έργου μας
- Αποτελεί και αυτή υπόσχεση του συγγραφέα

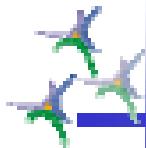
Περιεχόμενα

- Ο πίνακας περιεχομένων μπαίνει στην αρχή της εργασίας (ελάχιστες φορές στο τέλος)
- Δεν χρησιμοποιείται σε πολύ σύντομες εργασίες, όπως άρθρα
- Ο πίνακας περιεχομένων πρέπει να είναι περιγραφικός
 - Τίτλοι
 - Υπότιτλοι
 - Αριθμοί σελίδων αυτών

Περιεχόμενα

- Δίνει εικόνα με αυτό που πραγματεύεται η εργασία
- Δίνει την εικόνα της διάρθρωσης της εργασίας
- Επεξεργασμένη δομή

Εισαγωγή

- Αποτελεί το πρώτο μέρος του κύριου κειμένου
- Ρόλος της:
 - Καταποίζει
 - Περιγράφει τη δομή
 - Περιγράφει το περιεχόμενο
 - Παρουσιάζει
 - Το ειδικό αντίκτυπο της εργασίας
 - Το πεδίο που ανήκει
 - Γιατί είναι σημαντικό το θέμα που πραγματεύεται

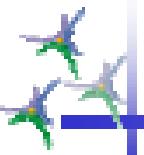
Εισαγωγή

- Δεν απαιτείται η Εισαγωγή σε εργασίες μικρές (2-3 σελίδες)
- Το μέγεθός είναι συνήθως από 1 έως και 5 σελίδες (ανάλογα με τον όγκο της εργασίας)
- Ρόλος της:
 - Προετοιμασία του αναγνώστη για το κυρίως θέμα
 - Περιγράφει τη συλλογιστική της εργασίας
 - Περιέχει στοιχεία της βιβλιογραφίας
 - Πώς πραγματεύτηκαν άλλοι ερευνητές το συγκεκριμένο θέμα (συνοπτικά)

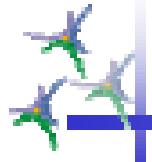
Εισαγωγή

- Καλό είναι να περιλαμβάνει:
 - Περιγραφή του ευρύτερου επιστημονικού πεδίου στο οποίο ανήκει το θέμα της εργασίας
 - Ορισμό του θέματος της εργασίας
 - Αιτιολόγηση της σημαντικότητας και της σημασίας που έχει η συγκεκριμένη πραγμάτευση του θέματος
 - Διατύπωση και περιγραφή ενδεχόμενων περιορισμών της έρευνας
 - Απλή περιγραφή της μεθοδολογίας που ακολουθείται (η οποία θα αναπτυχθεί στο κυρίως κείμενο της εργασίας)
 - Περιγραφή των τμημάτων της εργασίας, των κεφαλαίων που ακολουθούν

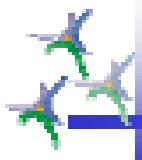
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Κυρίως μέρος εργασίας
- Παρουσιάζονται οι βιβλιογραφικές πηγές και οι πληροφορίες που αφορούν το θέμα της εργασίας
- Αν η εργασία είναι κυρίως βιβλιογραφική
→ είναι εκτενής και μπορεί να συνεχιστεί και σε επόμενα κεφάλαια

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Πώς γίνεται:
 - Διεξοδική περιγραφή πηγών
 - Βιβλία
 - Περιοδικά
 - Οπτικοί Δίσκοι (CD)
 - Εγκυκλοπαιδείες
 - Κείμενα του Διαδικτύου
 - Διδακτικές Σημειώσεις
 - Αρχειακό Υλικό
 - Προφορικές Μαρτυρίες
 - Καταλόγους – Βάσεις Δεδομένων
 - Στοιχεία Οργανισμών
 - Φιλμ
 - Ηχογραφημένο Υλικό
 - κ.λπ.

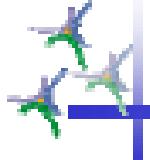
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Είναι όλο μας το υλικό που συλλέγουμε για πληροφόρηση
 - Αγνοούμε το υλικό εκείνο που είναι απλά ενημερωτικό
- Ρόλος της:
 - Προσφέρει εκείνα τα στοιχεία που στοιχειοθετούν μια επαρκή θεωρία
 - Προσφέρει επαρκές επιστημονικό υπόβαθρο

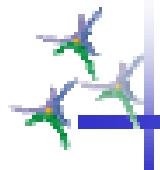
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Οι βιβλιογραφικές πηγές περιγράφονται αναλυτικά στο τέλος (τμήμα Βιβλιογραφίας)
- Σκοπός της:
 - Να προτείνει ένα όγκο βιβλιογραφίας για περαιτέρω ενημέρωση του αναγνωστη

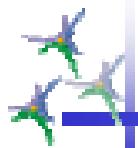
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Σχετική Βιβλιογραφία (κατάλληλη για ακαδημαϊκές – ερευνητικές εργασίες)
 - Αναφέρεται αναλυτικά στο τέλος της εργασίας (τμήμα Βιβλιογραφίας)
 - Ότι αναφέρεται στην επισκόπηση παρατίθεται αναλυτικά στο τμήμα της Βιβλιογραφίας

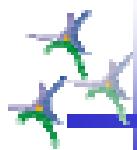
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Περιγράφει το θεωρητικό υπόβαθρο
- Τις ερευνητικές εργασίες (που έχουν προηγηθεί)
- Τελευταίες σχετικές εξελίξεις

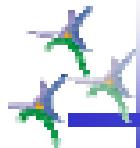
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Απαιτεί:
 - Συλλογή σημαντικού υλικού
 - Διαχωρισμό του σε κατηγορίες
 - Αποδελτίωση
 - Κριτική ανάγνωση → για να μπορεί να το αναπτύξει και να το σχολιάσει
- Στο τμήμα της Βιβλιογραφικής Επισκόπησης χρειαζόμαστε να αναφερθούμε σε μία σειρά από βιβλιογραφικές παραπομπές
 - Συγγραφέας, σύγγραμμα

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Η αναφορά αυτή είναι σημαντική:
 - Δείχνουμε μέχρι πού έχει φτάσει η έρευνα (άρα από πού εμείς τη συνεχίζουμε)
 - Δηλώνουμε ότι αυτά που γράφουμε είναι αποτελέσματα άλλων εργασιών
 - Δεν φέρουμε ευθύνη για τα εξαγόμενα άλλων συγγραφέων, θεωρούνται δεδομένα
 - Δίνουμε την αναγνώριση στον επιστήμονα
 - Αν δε το κάνουμε αποτελεί κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Γενική βιβλιογραφία σχετικά με το θέμα της εργασίας
 - Αφορά τον ευρύτερο τομέα που ανήκει το θέμα εργασίας
- Σχετική βιβλιογραφία με το θέμα της εργασίας
 - Περισσότερο ειδική με το θέμα εργασίας
- Απόλυτα σχετική και εξειδικευμένη ως προς το θέμα βιβλιογραφία
 - Αναφέρεται σε ειδικές εφαρμογές του θέματος
 - Οι πλέον πρόσφατες ερευνητικές εξελίξεις

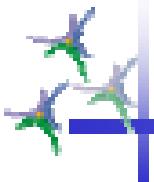
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Καλό είναι να αναφέρονται και τα τρία είδη
 - Με τη προηγούμενη σειρά
 - Με αυξανόμενο μέγεθος ως προς τον όγκο
- Ο όγκος της Βιβλιογραφικής Επισκόπησης καταλαμβάνει περίπου το 1/3 ή λιγότερο της εργασίας

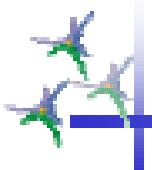
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Συνέπεια στο κείμενο
- Συνεκτικό
- Καλή μορφή και περιεχόμενο
- Επεξεργασμένη δομή
 - Κριτική παρουσίαση
 - Εξυπηρετεί κάποιο σκοπό
- Στην αρχή της επισκόπησης μπορούμε να αναφέρουμε το σκοπό παράθεσής της

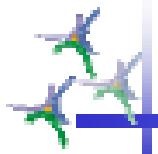
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Αυτούσια κείμενα πάντα μέσα σε εισαγωγικά
 - 'Όνομα συγγραφέα, τη χρονολογία έκδοσης του σχετικού συγγράμματος και της/τις σελίδα/ες στις οποίες είναι γραμμένα, π.χ.
 - «...» (Πέκος, 2003) ή όπως αναφέρει ο Πέκος (2003) «...»
 - «...» (Πέκος και Στεφανίδης, 2003)
 - «...» (Πέκος κ.ά., 2003)
 - «...» (Πέκος, 2003 αναφέρεται στον Στεφανίδη, 2000, σ. 45)

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Βιβλιογραφία ή Βιβλιογραφικές αναφορές
 - Πολλά Στυλ (από ενώσεις ή επιστημονικά περιοδικά)
 - Περίπου 730
 - Συχνά Χρησιμοποιούμενα:
 - Αμερικάνικης Ψυχολογικής Εταιρίας (APA)
 - Harvard

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Χρονολογία έκδοσης:

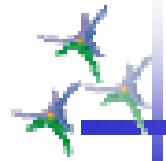
- Μπαίνει σε παρενθέσεις, ακολουθείται από τελεία.
- Η ταξινόμηση των έργων του ίδιου συγγραφέα γίνεται κατά χρονολογική σειρά δημοσίευσής τους.
- Αν ο ίδιος ο συγγραφέας έχει δημοσιεύσει περισσότερες της μιας εργασίες την ίδια χρονιά, αναφέρονται η πρώτη ως α, η δεύτερη ως β κ.ο.κ..
- Τα γράμματα α, β, μπαίνουν μαζί με τη χρονολογία, 2003α, 2003β κ.ο.κ.
- Οι αναφορές περιλαμβάνουν (2003α), (2003β).
- Ανάλογα γίνονται και οι αναφορές μέσα στο κείμενο της εργασίας.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- **Τίτλοι:**

- Οι τίτλοι γράφονται με πεζά.
- Εκτός του αρχικού γράμματος που είναι κεφαλαίο.
- Οι τίτλοι των βιβλίων, οι τίτλοι των περιοδικών και των συλλογικών τόμων ή των πρακτικών συνεδρίων γράφονται με πλάγια γράμματα.
- Οι τίτλοι των άρθρων σε περιοδικά και των κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους ή σε πρακτικά συνεδρίων γράφονται με απλά πεζά γράμματα.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- **Τόπος Έκδοσης:**

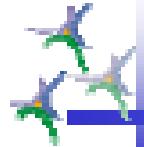
- Ο τόπος της έκδοσης ακολουθείται από άνω και κάτω τελεία ώστε να ακολουθήσει το όνομα του εκδότη.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- **Στοιχεία απαρίθμησης, σελίδες:**

- 'Όταν αναφέρονται τα βιβλία παρατίθενται οι σελίδες.
- 'Όταν αναφέρονται περιοδικά αναφέρεται ο τόμος και το τεύχος καθώς και οι σελίδες.
- Αν αναφέρεται μια σελίδα τότε ο αριθμός της γράφεται μετά το σ.
- Αν αναφέρονται κάποιες συνεχόμενες σελίδες (που είναι το συνηθέστερο), τότε οι αριθμοί τους γράφονται μετά το σσ.
 - Για παράδειγμα σσ. 31-45.
- Αν πρόκειται για κείμενο στα αγγλικά χρησιμοποιούνται τα r και rr αντίστοιχα

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:

- Ας υποθέσουμε ότι θέλουμε να αναφέρουμε το άρθρο που δημοσίευσε ο Χ. Ιωαννίδης στο περιοδικό "Οικονομική Επιθεώρηση".

Γράφουμε:

- Βιβλιογραφία:

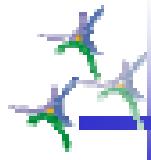
- Ιωαννίδης, Χ. (2000). Ελληνική επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια, *Οικονομική Επιθεώρηση*, 6, σσ. 34-47.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:

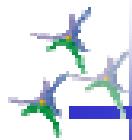
- Ιωαννιδης, Χ. (2000). Ελληνική επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια, *Οικονομική Επιθεώρηση*, 6, σσ. 34-47.
- Παρατηρήστε ότι γράφουμε πρώτα το επώνυμο, μετά το αρχικό του ονόματος, τη χρονολογία έκδοσης του τεύχους, τον τίτλο του άρθρου, το όνομά του περιοδικού με πλάγια γράμματα, το τεύχος (6) και τις σελίδες που καταλαμβάνει το άρθρο στο περιοδικό.
- Όταν χρειαστεί να αλλάξουμε σειρά, ξεκινούμε αφήνοντας ένα κενό (μια εσοχή) για να ξεχωρίζει το όνομα του συγγραφέα.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:

- Ιωαννίδης, Χ. (2001) *Ελληνική επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος.
- Γενικά οι αναφορές γίνονται κατ' αλφαριθμητική σειρά των συγγραφέων. Αν πρέπει να γίνουν πολλές αναφορές για τον ίδιο συγγραφέα, μπορεί χωρίς να είναι υποχρεωτικό, να αναφέρεται το όνομά του μόνο στην πρώτη, ενώ στις ακόλουθες να αντικατασταθεί με παύλα:

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

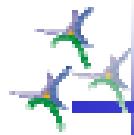
- Παραδείγματα:

- Ιωαννίδης, Χ. (2000α). Ελληνική επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια, *Οικονομική Επιθεώρηση*, 6, σσ. 34-47.
- Ιωαννίδης, Χ. (2000β). *Οικονομική Θεωρία*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος.
- Ιωαννίδης, Χ. (2001). *Ελληνική επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος.
 ή
- Ιωαννίδης, Χ. (2000α). Ελληνική επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια, *Οικονομική Επιθεώρηση*, 6, σσ. 34-47.
- -, (2000β). *Οικονομική Θεωρία*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος.
- -, (2001). *Ελληνική επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

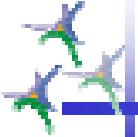
- Παραδείγματα:
 - Αν υπάρχουν πολλοί συγγραφείς, αυτοί αναφέρονται με τη σειρά που εμφανίζονται στο άρθρο ή το βιβλίο τους και παρατίθενται τα ονόματά τους αναλυτικά. Πριν από το όνομα του τελευταίου στη σειρά συγγραφέα βάζουμε το "και". Για παράδειγμα:
 - Ιωαννίδης, Χ., Λάζαρης, Δ. και Βασιλειάδης, Γ. (2000). Επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια, *Οικονομική Επιθεώρηση*, 7, σσ. 112-130.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- **Παραδείγματα:**

- Αν αναφέρουμε κάποιο βιβλίο το οποίο αποτελεί επανέκδοση μιας παλιότερης έκδοσης, τότε αναφέρουμε και τη χρονολογία της παλαιότερης έκδοσης. Για παράδειγμα:
 - Ιωαννίδης, Χ. (2000). *Οικονομική Θεωρία*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος. (Αρχική έκδοση 1975).

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:

- Αν πρόκειται για αναφορά στο σύνολο του τόμου και όχι σε συγκεκριμένο κεφάλαιό του τότε η αναφορά μοιάζει πολύ με αυτή που γίνεται για βιβλίο. Για παράδειγμα:
 - Παπαδόπουλος, Κ. (επιμ.) (2000). *Επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος.

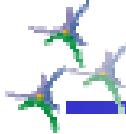

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:

- Αν πρόκειται για πρακτικά συνεδρίου:

- Ιωαννίδης, χ. (2000). Η διείσδυση των Ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια. Στο Πρακτικά του 3ου Συνεδρίου Επιχειρηματικότητας, *Επιχειρηματικότητα στα Βαλκάνια*. Αθήνα: Εκδόσεις Τύπος, σσ. 111-125.

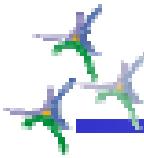
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:

- Αναφορές σε διδακτορικές διατριβές, πτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες;
- Αναφέρεται το όνομα του συγγραφέα, ο τίτλος της διατριβής με πλάγια γράμματα, η χρονολογία και το ακαδημαϊκό ίδρυμα στο οποίο εκπονήθηκε η εργασία.

Για παράδειγμα:

- Ιωαννίδης, Χ. (1995). *Παράγοντες διαμόρφωσης της ζήτησης των ελληνικών προϊόντων στα Βαλκάνια*. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

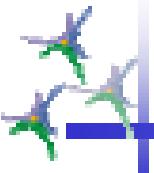
- Παραδείγματα:
 - Αναφορές από το Διαδίκτυο:
 - Μοιάζουν με αναφορές των εφημερίδων με κύρια όμως διαφορά ότι θα πρέπει να αναγράφεται στο τέλος της αναφοράς:
 1. πλήρης ηλεκτρονική διεύθυνση της εργασίας και
 2. ημερομηνία πρόσθιασης,
 - Παράδειγμα
 - Ιωαννίδης, Χ. (2000). Μικρομεσαίες επιχειρήσεις. e-επιχειρείν, 6. Μάρτιος. <http://www.e.epixeirein.gr/issue6> [πρόσβαση 23-6-2000]
 ή αν δεν υπάρχει τίτλος ή συγγραφέας
 - e-επιχειρείν(2000). Μικρομεσαίες επιχειρήσεις, 6. Μάρτιος. <http://www.e.epixeirein.gr/issue6> [πρόσβαση 23-6-2000]

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- **Παραδείγματα:**

- Αναφορές από προσωπικές συνεντεύξεις,
αλληλογραφία κ.α.:
 - Το υλικό που αναφέρεται δεν υπάρχει γραμμένο σε
κάποιο έντυπο. Η αναφορά γίνεται μέσα στο κείμενο
της εργασίας. Αναφέρεται η φράση ή το σχόλιο που
χρησιμοποιείται ως πηγή και μετά μέσα σε
παρένθεση γράφεται η προέλευσή του, για
παράδειγμα
 - (προσωπική συνέντευξη, 22 Μαρτίου, 2003).

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:
 - Αναφορές από παραδόσεις μαθημάτων:
 - Αναφέρεται το επώνυμο και το αρχικό του ονόματος του εισηγητή, η χρονολογία και ο μήνας παραδόσεων, ο τίτλος του μαθήματος και στη συνέχεια ο τίτλος του Τμήματος και της σχολής στην οποία γίνονται οι παραδόσεις. Για παράδειγμα
 - Πέκος, Γ. (2008, Νοέμβριος). Εφαρμοσμένα Μαθηματικά I. Παραδόσεις μαθήματος στο Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

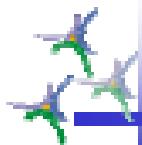
Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Παραδείγματα:
 - Αναφορές σε επίσημες πηγές και έγγραφα κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών:
 - Αναφέρεται το όνομα του συγγραφέα (αν υπάρχει), αλλιώς το όνομα του οργανισμού. Ακολούθως αναφέρεται η χρονολογία έκδοσης, ο τίτλος του εγγράφου με πλάγια γράμματα, ο αριθμός του, η τοποθεσία έκδοσης και τέλος η εκδοτική υπηρεσία. Για παράδειγμα
 - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας. (2001). Απογραφή Βιομηχανίας. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

Διατύπωση Υποθέσεων

- Ακολουθεί τη Βιβλιογραφική Επισκόπηση
- Πρακτικά όταν τελειώσουμε την έρευνά μας και γνωρίζουμε τα αποτελέσματά μας
- Είναι συνήθως τρεις έως και επτά αλλά όχι απόλυτα
- Τις ονομάζουμε Υπόθεση 1^η, Υπόθεση 2^η, Κ.Ο.Κ.
- Πάντα η διατύπωση με καταφατικό τρόπο
- Με την ολοκλήρωση της εργασίας συμπεραίνουμε αν επαληθεύονται ή όχι οι υποθέσεις

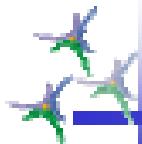
Διατύπωση Υποθέσεων

- Σχετίζονται άμεσα με τη βιβλιογραφία
 - Αποτελούν ερωτήματα που πηγάζουν από αυτή
 - Εισάγονται μετά την αναζήτηση, συγκέντρωση, αποδελτίωση και περιγραφή του βιβλιογραφικού υλικού
- Με τον όρο υποθέσεις εννοούμε:
 - Τις προτάσεις εκείνες που με αφετηρία την προηγούμενη γνώση και εμπειρία διατυπώνουν κάποιες ιδιότητες σχετικές με τα υποκείμενα ή τις μεταβλητές της έρευνας
 - Συμφωνούν ή διαφωνούν με αυτές της βιβλιογραφίας ή εισάγουν νέες διατυπώσεις

Διατύπωση Υποθέσεων

- Οι υποθέσεις δεν πρέπει να συγχέονται:
 - Με τις υποθέσεις εργασίας
 - Με τις στατιστικές υποθέσεις
- Οι υποθέσεις:
 - Σαφείς διατυπωμένες προτάσεις
 - Συνήθως διατυπώνονται σε χρόνο ενεστώτα

Διατύπωση Υποθέσεων

- **Παραδείγματα:**

- Υπόθεση 1^η: Οι φοιτητές που προέρχονται στις διαλέξεις γράφουν καλύτερα στις εξετάσεις των μαθημάτων
- Υπόθεση 2^η: Η χρήση συμπληρωμάτων διατροφής καθημερινά ενισχύει την άμυνα του οργανισμού
- Υπόθεση 3^η: Η καθημερινή άσκηση ενισχύει την άμυνα του οργανισμού

Διατύπωση Υποθέσεων

- Μετά τη διατύπωση των υποθέσεων στο τμήμα της μεθοδολογίας πρέπει:
 - να αναφερθεί πώς θα γίνει ο έλεγχος των υποθέσεων,
 - ποια δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν,
 - ποιες τεχνικές και ποιες κλίμακες επίσης θα χρησιμοποιηθούν
-
- με στόχο την διερεύνηση όλων των υποθέσεων

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- Η παρουσίαση αποτελεσμάτων γίνεται συνήθως με χρήση
 - κειμένου,
 - πινάκων,
 - γραφικών παραστάσεων.
- Στην παρουσίαση γίνεται παράθεση αποτελεσμάτων, σχολιασμός πινάκων και γραφικών παραστάσεων
 - Προσοχή, δε γενικεύουμε τα συμπεράσματα
 - Αυτό γίνεται στο τμήμα σχολιασμού που ακολουθεί
 - Απλά περιγράφουμε

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- **Πίνακες:**

- Περιέχουν αριθμητικά και όχι μόνο δεδομένα
- Χρησιμοποιούμε όταν παρέχουν καλύτερη παρουσίαση έναντι του απλού κειμένου
- Προσδίδουν μία πιο οργανωμένη και σαφή παρουσίαση
- Δεν του κατασκευάζουμε για να μεγαλώσει ο όγκος μιας εργασίας αλλά ούτε για εντυπωσιασμό
- Εντάσσονται στο κείμενο της εργασίας
 - Σε εργασίες δημοσίευσης σε επιστημονικά περιοδικά συνήθως ζητείται να μπουν στο τέλος

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- **Πίνακες:**

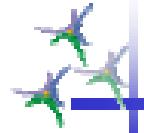
- Όταν είναι μέσα στο κείμενο καλό είναι να τοποθετούνται στην αρχή ή στο τέλος της σελίδας και όχι στο ενδιάμεσο
- Όταν έχουμε και αντίστοιχη γραφική παράσταση παραλείπουμε τον πίνακα
- Συνηθίζονται οι γραφικές παραστάσεις στις παρουσιάσεις και οι πίνακες στις εργασίες
- Ενδεικτικά σε εργασία 20 σελίδων οι πίνακες, οι γραφικές παραστάσεις δεν πρέπει να ξεπερνούν τους 5
- Προσμετρούνται στο σύνολο των λέξεων ή των σελίδων της εργασίας μας

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- **Πίνακες:**

- Συνήθως χρησιμοποιούμε για περιγράμματα, ένα στην πάνω γραμμή του πίνακα, ένα στην κάτω και ένα στην κάτω πρώτη γραμμή του πίνακα
- Έχουν συνεχή αριθμηση που ξεκινά από τα 1 και είναι ενιαία σε όλη την εργασία ή γίνεται επανεκκίνηση της αριθμησης σε κάθε κεφάλαιο
- Βάζουμε σε κάθε πίνακα λεζάντα πριν από αυτόν ή κάτω από αυτόν που περιλαμβάνει:
 - Τη λέξη Πίνακας, τον αριθμό του και μία σύντομη περιγραφή του

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

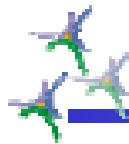
- **Πίνακες:**

- Στην πρώτη γραμμή του πίνακα δίνονται:
 - Τα ονόματα και οι περιγραφές
 - Τίτλοι των στοιχείων που παρουσιάζονται σε κάθε στήλη
 - Μονάδες μέτρησης που χρησιμοποιούνται
- Τα αριθμητικά δεδομένα στοιχίζονται συνήθως δεξιά ή στην υποδιαστολή
- Για κάθε πίνακα πρέπει να υπάρχει έστω μία αναφορά στο κείμενο της εργασίας π.χ. «Βλέπε Πίνακα 4»
- Καλό είναι να επισημαίνονται τα σημαντικά στοιχεία του πίνακα

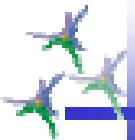
Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- Γραφήματα:
 - Δική τους ανεξάρτητη αριθμηση (όπως οι πίνακες)
 - Οι λεζάντες στο κάτω μέρος αυτών
 - Περιέχουν τη λέξη Γράφημα, μετά τον αριθμό και μία σύντομη επεξήγηση
 - Χαρακτηρίζονται από απλότητα

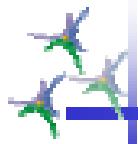
Κλείσιμο Εργασίας

- Εξάγονται τα συμπεράσματα
 - Αφορούν τα αποτελέσματα
- Δεν δίνονται αριθμητικά στοιχεία (συνήθως)
- Διαπιστώνουμε τις αιτίες που προκαλούν τα αποτελέσματα που καταγράφαμε και παρουσιάσαμε
- Συνδέονται τα αποτελέσματα με το πλαίσιο της εργασίας μας
- Διαπιστώνεται:
 - η εγκυρότητά τους
 - η εμβέλειά τους
 - οι περιορισμοί που ισχύουν

Κλείσιμο Εργασίας

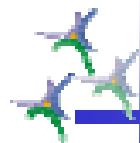
- Αναφέρουμε αν ισχύουν ή όχι οι υποθέσεις που έχουμε κάνει στο αντίστοιχο τμήμα
- Κάθε μία υπόθεση τεκμηριώνεται χωριστά
- Συμπληρώνουμε αν η μελέτη μας συμφωνεί ή διαφωνεί με τη σχετική βιβλιογραφία και πώς συνδέεται με αυτή
- Εξηγούμε γιατί υπάρχει συμφωνία ή διαφωνία με τη θεωρία μας
- Προτείνουμε τρόπους επίλυσης προβλημάτων (που έχουν ανακύψει)

Κλείσιμο Εργασίας

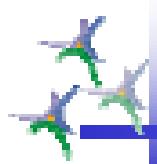
- **Συμπεράσματα:**

- Είναι από τα πλέον σημαντικά τμήματα
- Η περίληψη μαζί με τα συμπεράσματα είναι αυτά που κάνουν ανάγνωση οι περισσότεροι
- Συνοψίζουμε αυτό που διαχειριστήκαμε στην εργασία μας
- Δείχνουμε ότι το έχουμε αφομοιώσει και ότι είμαστε κάτοχοί τους
- Αρχικά γίνεται μία πολύ σύντομη αναδρομή και περιγραφή της εργασίας

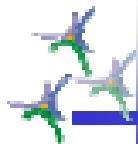
Κλείσιμο Εργασίας

- Συμπεράσματα:
 - Στη συνέχεια σχολιάζουμε τα εξής σημεία:
 - Την πρωτοτυπία της εργασίας αναφορικά με:
 - την μεθοδολογία και
 - τις τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν
 - Ποια είναι η νέα ιδέα που πραγματευθήκαμε
 - ποια συμπεράσματα προέκυψαν βάσει αυτής
 - Τα σημαντικά σημεία που φέραμε στην επιφάνεια και η σημασία τους
 - Πώς τα συμπεράσματα εφαρμόζονται (γενικότερα)
 - Προτάσεις που μπορεί να γίνουν σε σχέση με τα συμπεράσματα και την εφαρμογή αυτών
 - Αν συμφωνούν τα συμπεράσματά μας με αυτών άλλων συγγραφέων
 - Περιορισμοί έρευνας και συμπερασμάτων
 - Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες

Βιβλιογραφία

- Μπαίνει μετά τα συμπεράσματα
 - Αναφερθήκαμε σε αυτή αναλυτικά σε προηγούμενο κεφάλαιο:
 - Βιβλιογραφική Επισκόπηση

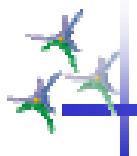
Παραρτήματα

- Τοποθετούμε το υλικό εκείνο που είναι:
 - Εκτενές
 - Δευτερεύουσας σημασίας
 - Αυτό που δεν χρειάζεται να τοποθετηθεί στο κυρίως κείμενο της εργασίας
 - Περιλαμβάνει το υλικό που μπορεί κάποιος να αναγνώσει αργότερα χωρίς να διαταράσσει τη ροή της εργασίας
 - Συνήθως τοποθετούμε:
 - Πίνακες
 - Γραφήματα
 - Καταλόγους
 - Εκτενείς αναφορές
 - Χάρτες
 - Ερωτηματολόγια
 - Ισολογισμούς

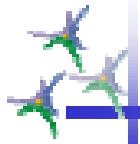
Παραρτήματα

- Τα παραρτήματα μπορούν να είναι πολλά
- Κάθε ένα έχει ενιαίο θέμα
- Αν είναι ένα ονομάζεται Παράρτημα
- Αν είναι περισσότερα του ενός ονομάζεται το καθένα Παράρτημα A ή I, Παράρτημα B ή II κ.ο.κ.
- Μπαίνει μετά τη βιβλιογραφία (είναι ξεχωριστό τμήμα)
- Αναφέρεται στα περιεχόμενα
 - Γράφουμε μόνο τη λέξη παράρτημα και όχι τι περιλαμβάνει

Προφορική Παρουσίαση

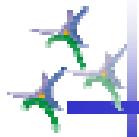
- Γίνεται όταν ολοκληρώσουμε την εργασία μας
- Μερικές φορές γίνονται πριν την ολοκλήρωση (π.χ. σε συνέδρια)
- Σχετίζεται με την επικοινωνία που πρέπει να έχουμε με το κοινό
- Σκεφτόμαστε το είδος του ακροατηρίου καθώς και το θέμα του

Προφορική Παρουσίαση

- **Σκοπός/οι**

- Να περιγράψει
- Να επεξηγήσει
- Να διδάξει
- Να διασαφηνίσει
- Να αξιολογήσει
- Να προκαλέσει συζήτηση
- Να πείσει
- Να δικαιολογήσει
- Να διαμαρτυρηθεί
- Να απορρίψει

Προφορική Παρουσίαση

- Συχνά ο σκοπός του ακροατηρίου δεν είναι ο ίδιος με το δικό μας σκοπό
- Πρέπει να γνωρίζουμε:
 - Τι απαιτείται να γνωρίζουν οι ακροατές
 - Πώς αυτοί παρακολουθούν
 - Τι προκαταλήψεις έχουν
 - Επιστημονικές εξειδικεύσεις (ειδικοί ή κοινό με γενικές γνώσεις)
 - Κούραση
 - Δυσκολία του θέματος

Προφορική Παρουσίαση

- Η παρουσίαση καταλήγει στην παράθεση συμπερασμάτων
 - Πρέπει να είναι ξεκάθαρα
- Το κοινό:
 - Γενικής μόρφωσης
 - Περισσότερο περιγραφική
 - Χωρίς τεχνικούς όρους
 - Χωρίς σύνθετα νοήματα
 - Αρκετά εισαγωγική και επεξηγηματική
 - Ειδικό επιστημονικό
 - Μικρό εισαγωγικό κομμάτι
 - Περισσότερο τεχνική
 - Πυκνά νοήματα
 - Θεωρούνται ορισμένες γνώσεις βασικές και δεδομένες
 - Δεν έχουμε να αφήσουμε ένα χρονικό πλαίσιο για ερωτήσεις από το κοινό

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

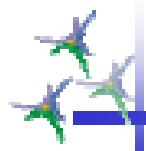
- Πλέον με Ηλεκτρονικό Υπολογιστή
- Αραιογραμμένες
- Σημαντικά σημεία
- Επιγραμματικά ως τίτλους και κεφαλίδες
 - χρήση κουκίδων και αρίθμησης
- Προκαλούν την προσοχή του κοινού
 - Ο εισηγητής αναπτύσσει αναλυτικά προφορικά
- 1 λεπτό και 20 δεύτερα περίπου χρόνος παρουσίασης κάθε διαφάνειας

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

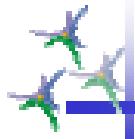
- Ποτέ στην ίδια διαφάνεια διαφορετικές ενότητες
- Αποτελέσματα είναι καλό να παρουσιάζονται
 - Σπάνια οι μαθηματικοί τύποι (όπου χρειάζεται παρουσιάζονται σωστά και αραιά)
- Σκούρα χρώματα σε ανοιχτό φόντο
- Μπορούμε συμπληρωματικά να χρησιμοποιούμε και πίνακα
 - Πάντα δίπλα στην οθόνη του προβολικού

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Το σημείο που θέλουμε να δείξουμε το προβάλουμε είτε με το χέρι μας στην οθόνη του προβολικού (αν αυτό είναι δυνατό) είτε με τη χρήση λέιζερ το επισημαίνουμε
- Δε χρησιμοποιούμε γραφικά εναλλαγής διαφανειών ή οποιαδήποτε άλλη κίνηση στα αντικείμενα της παρουσίασης
- Προτιμούμε να δείχνουμε γραφήματα αντί πίνακες (όπου είναι δυνατό)

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Εμφανίζουμε σε κάποιο σταθερό σημείο τον τίτλο της εργασίας μας, το λογότυπο του οργανισμού μας, το ονοματεπώνυμό μας
- Χρησιμοποιούμε τα προεπιλεγμένα μεγέθη του Power Point (πλάγια διάταξη διαφάνειας)
- Κάθε διαφάνεια πρέπει να φέρει τίτλο σχετικό με τα περιεχόμενά της
- Αν το υλικό δε χωράει σε μία διαφάνεια και συνεχίζεται σε νέα πρέπει στη νέα να χρησιμοποιούμε τον ίδιο τίτλο και καλό είναι να συνοδεύεται με τη λέξη (συνέχεια)
- Μέγεθος γραμματοσειράς μεγαλύτερο από 24 στ.

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Οργάνωση του υλικού:

- Δομή και συνέπεια, δείχνει στον ακροατή ότι:

- Έχει γίνει δουλειά και κόπος για αυτές

- Είναι οργανωμένο το υλικό από τον εισηγητή

- Συνήθως η πρώτη διαφάνεια αναφέρει:

- Τίτλο

- Ονοματεπώνυμο των συγγραφέων

- Τόπο διεξαγωγής της παρουσίασης

- Ημερομηνία

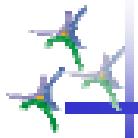
- Η δεύτερη διαφάνεια

- Τον τομέα έρευνας

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες
 - Οργάνωση του υλικού:
 - Επόμενες διαφάνειες
 - Γενικά στοιχεία για προηγούμενες έρευνες
 - » Σε μία ή δύο διαφάνειες χωρίς βιβλιογραφικές παραπομπές
 - Μεθοδολογία
 - Αποτελέσματα
 - Συμπεράσματα
 - » Σε μία ή δύο διαφάνειες
 - » Εξάγονται από το περιεχόμενο της παρουσίασης
 - » Δεν προϋποθέτουν ευρύτερη ανάγνωση και άλλη γνώση από το κοινό
 - » Δεν αντανακλούν μόνο προσωπικές απόψεις
 - » Συνοψίζουν και συμπεράνουν αυτά που παρουσιάστηκαν και τεκμηριώθηκαν

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Χρόνος

- Φροντίζουμε να είμαστε συνεπείς στο χρόνο που μας δίνεται
 - Αν δεν δίνεται καλό είναι να ολοκληρώνουμε την παρουσίαση μέσα σε 15-20 λεπτά
 - Μέρος διαδικασίας της αξιολόγησης είναι και η κριτική ικανότητα του ομιλητή να πραγματεύεται την εργασία του και εντός χρονικών καθορισμένων ορίων
 - Δεν παρουσιάζουμε κάθε σελίδα της εργασίας μας
 - Δεν αναπτύσσουμε ένα κείμενο και το κάνουμε ανάγνωση

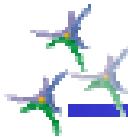

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Χρόνος

- Σκοπός μας είναι να είναι σε θέση το ακροατήριο να καταλάβει
 - Ποιο είναι το αντικείμενο της έρευνας
 - Γιατί έχει σημασία να ερευνηθεί
 - Ποιες άλλες προσπάθειες έγιναν και πώς το αντιμετώπισαν
 - Πώς εμείς το αντιμετωπίζουμε
 - Πώς δομήσαμε την έρευνά μας
 - Ποια μεθοδολογία ακολουθήσαμε
 - Ποια είναι τα συμπεράσματα
 - Ποιοι οι περιορισμοί της έρευνας
 - Ποιες είναι οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα

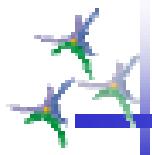

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Χρόνος

- Σκοπός μας δεν είναι να περιγράψουμε όλη μας τη δουλειά με κάθε λεπτομέρεια
 - Ούτε μπορούμε να κάνουμε σοφό σε είκοσι λεπτά το ακροατήριό μας
 - Μέσα από την παρουσίαση επικοινωνούμε το αποτέλεσμα της εργασίας μας

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες
 - Σημειώσεις ομιλητή:
 - Περιλαμβάνουν κείμενα που βοηθούν και δίνουν οδηγίες στον ομιλητή
 - Ο ομιλητής πρέπει να κάνει σωστή προετοιμασία
 - Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης πρέπει να είναι αυτοματοποιημένες οι κινήσεις και η όλη διαδικασία
 - Φροντίζουμε για τη σωστή τοποθέτηση της οθόνης και του προβολικού, τη σωστή παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, την επάρκεια καθισμάτων αλλά και νερού δίπλα μας

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Σημειώσεις ακροατή:

- Καλό είναι να δίνονται οι σχετικές σημειώσεις – διαφάνειες για να μπορούν να παρακολουθούν πιο άνετα αλλά και να σημειώνουν σε αυτές ερωτήσεις
 - Πολλές φορές όμως το κοινό προσέχει τις φωτοτυπίες και όχι την παρουσίασή μας και να χαλάσει η δομή όπως την είχαμε οργανώσει

- Οι ερωτήσεις:

- Απευθύνονται στο τέλος της παρουσίασης
 - Σκοπός τους οι διευκρινίσεις
 - Πιθανές διορθώσεις
 - Επισημάνσεις

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Οι ερωτήσεις:

- Το θέμα το γνωρίζετε καλύτερα από κάθε άλλο
 - Το γενικό κοινό ζητάει ενημέρωση
 - Το ειδικό – επιστημονικό κοινό (που έχει βαθιά γνώση) ζητάει:
 - » Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά
 - » Επιτεύγματα
 - » Μεθοδολογία του κλάδου του

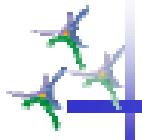

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Οι ερωτήσεις:

- Συχνές ερωτήσεις:
 - Ποια η πρωτοτυπία της έρευνάς σας
 - Πώς συμβάλλει στην κατανόηση του φαινομένου
 - Πώς προάγει την επιστήμη
 - Ποια βιβλιογραφία χρησιμοποιήσατε
 - Ποια μεθοδολογία ακολουθήσατε
 - Μήπως θα μπορούσατε να κάνετε μία διαφορετική προσέγγιση ή να χρησιμοποιήσετε μία άλλη κλίμακα μέτρησης ή ένα άλλο σύνολο δεδομένων
 - Πώς μπορούν να γενικευτούν τα συμπεράσματά σας και ποιες είναι οι προβλέψεις για εφαρμογές τους στο μέλλον ή σε κάποιο άλλο πλαίσιο

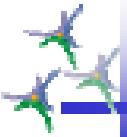

Προφορική Παρουσίαση

- Διαφάνειες

- Πρόβα

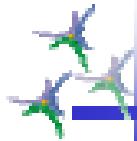
- Σημαντικό στοιχείο για σωστή παρουσίαση
 - Επανάληψη για βελτίωση
 - Χρονικός έλεγχος για να είμαστε στα επιτρεπτά πλαισια χρόνου
 - Παρουσίαση σε κάποιο γνωστό – φίλο ή συνάδελφο επιστήμονα
 - Ρωτήστε τι κατάλαβε και ποιες είναι οι παρατηρήσεις του
 - Ποια σημεία θεωρεί ότι χρειάζονται επεξήγηση
 - Ποια σημεία χρειάζονται συντόμευση

Επιστημονική Εργασία

- **Είδη Εργασιών**

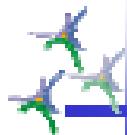
- Το άρθρο (paper)
 - Εργασία τυπωμένη σε απλό χαρτί A4
 - Στο εξώφυλλο αναφέρεται ο τίτλος της εργασίας και τα ονόματα των συγγραφέων
 - Οι κόλλες είναι συρραμμένες στο ένα άκρο
 - Είναι μικρού μεγέθους
 - Πολύ εξειδικευμένο
 - Πρωτότυπη εργασία
 - Γράφεται από ένα ή περισσότερους συγγραφείς

Επιστημονική Εργασία

- Είδη Εργασιών

- Το άρθρο (paper)
 - Η δομή του είναι η ακόλουθη:
 - Τίτλος
 - Ονόματα και στοιχεία συγγραφέων
 - Περίληψη
 - Εισαγωγή
 - Βιβλιογραφική επισκόπηση
 - Μεθοδολογία έρευνας
 - Ευρήματα
 - Συζήτηση
 - Συμπεράσματα
 - Βιβλιογραφία
 - Παραρτήματα

Επιστημονική Εργασία

- **Ειδη Εργασιών**

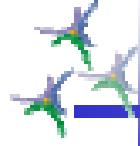
- **Μεταπυχιακή Εργασία**
 - Περισσότερο εξειδικευμένη εργασία από την πυχιακή
 - Το τελικό παραδοτέο από μεταπυχιακό κύκλο σπουδών
 - Διάρκεια το πολύ 2 έτη
 - Αναλύσεις επιστημονικά επιτεύγματα μέσα από:
 - Κριτική σκέψη
 - Αναλυτική ικανότητα
 - Βιβλιογραφικές πηγές
 - Αξιολογείται από ομάδα διδασκόντων του τμήματος στο οποίο εκπονείται
 - Περιλαμβάνει προφορική παρουσίαση από τον υποψήφιο

Επιστημονική Εργασία

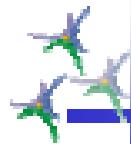
- Είδη Εργασιών

- Μεταπυχιακή Εργασία
 - Όγκος ποικίλλει ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο και τον κλάδο
 - Πρωτοτυπία
 - Σημαντική βιβλιογραφική επισκόπηση
 - Αναλυτικό – Πειραματικό μέρος
 - Αναλυτικά συμπεράσματα

Επιστημονική Εργασία

- Είδη Εργασιών
 - Διδακτορική Διατριβή
 - Εκτεταμένη γραπτή πραγμάτευση
 - Εξειδικευμένη εργασία σε επιστημονικό κλάδο του οποίο εξαντλεί
 - Πρωτότυπο
 - Συστηματικό
 - Χωρίς χάσματα
 - Ο ερευνητής μετά από έρευνα είναι σίγουρος ότι με αυτό το θέμα δεν ασχολήθηκε κανείς
 - Συνήθως διαρκεί 3-5 χρόνια
 - Συγγραφή ενός βιβλίου
 - Ολοκληρωμένη δομή
 - Χωρισμένη με κεφάλαια
 - Με παραρτήματα

Επιστημονική Εργασία

- Είδη Εργασιών
 - Διδακτορική Διατριβή
 - Εκπονείται σε κάποιο τμήμα Πανεπιστημίου
 - Ορίζονται τα μέλη σης συμβουλευτικής επιτροπής (τριμελής)
 - Ο επιβλέπων καθηγητής
 - Δύο άλλα μέλη
 - Αξιολογείται με προφορική παρουσίαση (ονομάζεται υπεράσπιση)
 - Γίνεται με ανοιχτό κοινό
 - Αξιολογείται από ομάδα ακαδημαϊκών (επταμελής επιτροπή)
 - Ακολουθείται μία διαδικασία από ερωτήσεις προς τον υποψήφιο

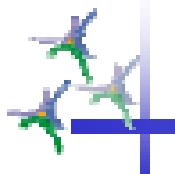

Επιστημονική Εργασία

- Είδη Εργασιών

- Διδακτορική Διατριβή

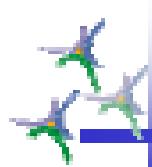
- Ο υποψήφιος πρέπει να έχει συμπεριλάβει σημαντικό όγκο βιβλιογραφίας
 - Πρέπει να έχει πραγματευτεί με τελείως πρωτότυπο τρόπο το θέμα του
 - Η εργασία του πρέπει να έχει συνδράμει στην πρόοδο της επιστήμης
 - Συνήθως μέρη της διατριβής δημοσιεύονται ως άρθρα σε περιοδικά

Επιστημονική Εργασία

- **Είδη Εργασιών**

- Σε σχέση με το αντικείμενο έρευνας:
 - Περιγραφικές
 - Βιβλιογραφικές
 - Ερευνητικές
 - Μέσω μίας μεθοδολογίας αποσκοπούν να ελέγξουν κάποιες υποθέσεις

Επιστημονική Εργασία

- **Είδη Εργασιών**

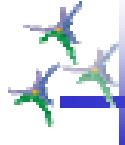
- Σε σχέση με το αντικείμενο έρευνας:
 - Περιγραφικές
 - Μελέτες περιπτώσεων (case studies)
 - Διαχρονικές έρευνες
 - Συγκριτικές
 - Επισκοπήσεις και δημοσκοπήσεις (surveys) και
 - Εργαστηριακά πειράματα

Επιστημονική Εργασία

- Είδη Εργασιών

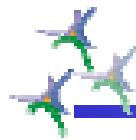
- Σε σχέση με το αντικείμενο έρευνας:
 - Ερευνητικές
 - Δημιουργούμε μία ή περισσότερες υποθέσεις
 - Τις υποθέσεις τις προσαρμόζουμε στην πραγματικότητα
 - Συλλέγουμε τα κατάλληλα δεδομένα
 - Ανάλυση ποιοτική ή ποσοτική

Επιστημονική Εργασία

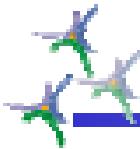
• Εύρεση Θέματος

- Από μία γρήγορη ανάγνωση βιβλιογραφίας με σκοπό τη ανεύρεση κάποιας ιδέας για μελλοντική μελέτη όπου αυτές το αναφέρουν
- Διερεύνηση και έλεγχος ευρημάτων μιας θεωρίας
- Εγκυρότητα μίας μεθόδου σε διαφορετικούς πληθυσμούς
- 'Έλεγχος διαχρονικών τάσεων
- Διαφορετική μέθοδος για έλεγχο ευρημάτων μιας άλλης μεθόδου
- Παρατηρήσεις σε θέματα που ενδιαφέρουν τον ερευνητή
- Συμβουλές, υποδείξεις από ειδικούς

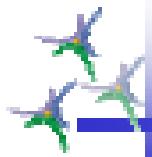
Επιστημονική Εργασία

- Ο ρόλος του επιβλέποντα καθηγητή:
 - Σημαντικός
 - Χαρακτηριστικά επιβλέποντα:
 - Ικανότητα επικοινωνίας
 - Αξιοπιστία
 - Ενδιαφέρον
 - Γνώστης του αντικειμένου
 - » Προσφέρει γενικές κατευθύνσεις
 - » Βιβλιογραφία
 - » Έρευνητική Μεθοδολογία
 - Ικανοποιητικό χρόνο για συσκέψεις
 - Συμβουλευτική συνδρομή – εποπτεία
 - Καθορίζει το χρονικό ορίζοντα
 - Διερευνά τρόπους χρηματοδότησης

Δευτερογενή Δεδομένα

- Είναι στατιστικά δεδομένα που ήδη υπάρχουν
 - Πλεονεκτήματα:
 - Μείωση κόστους
 - Μείωση χρόνου κτήσης τους
 - Μειονεκτήματα:
 - Σπάνια ταιριάζουν απόλυτα στα «θέλω» μας
 - Προβλήματα καταλληλότητας
 - Μονάδες μέτρησης
 - Χρονική Σειρά
- Ο ερευνητής κρίνει την ποιότητα των δεδομένων αυτών

Δευτερογενή Δεδομένα

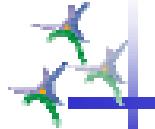
- Χρήση Διαδικτύου

- Επανάσταση στον τομέα ανάκτησης δευτερογενών δεδομένων
- Εκατομμύρια δημοσιεύσεις στο Internet
- Οι επισκέψεις στην βιβλιοθήκη αποτελούν παρελθόν

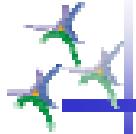
Δευτερογενή Δεδομένα

- Πλεονεκτήματα Δευτερογενών Δεδομένων
 - Οικονομία κόστους
 - Βοηθούν στην διευκρίνιση ή τον επαναπροσδιορισμό του προβλήματος
 - Τα δεδομένα αυτά διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη διερευνητική έρευνα
 - Παρέχουν ορισμένες φορές λύση σε πιθανά προβλήματα
 - Πολύ πιθανό να αντιμετωπίστηκαν από προηγούμενους ερευνητές
 - Παρέχουν ορισμένες φορές εναλλακτικές λύσεις ερευνητικών μεθόδων από πρωτογενείς έρευνες
 - Προειδοποιούν από ενδεχόμενα προβλήματα ή δυσκολίες

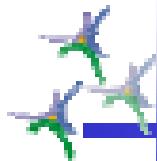
Δευτερογενή Δεδομένα

- Κάθε έρευνα αρχίζει με τη συλλογή δευτερογενών δεδομένων
 - Μόνο όταν εξαντληθούν αυτές προχωρούμε στα πρωτογενή δεδομένα
- Σπάνια επιλύουν πλήρως το δικό μας πρόβλημα, συνήθως
 - Βοηθούν στη διευκρίνιση του προβλήματός μας
 - Προτείνουν βελτιωμένες μεθόδους ή στοιχεία
 - Παρέχουν στοιχεία που χρησιμοποιούνται συγκριτικά με αυτά των πρωτογενών δεδομένων

Δευτερογενή Δεδομένα

- Περιορισμοί – Κίνδυνοι:
 - Έλλειψη διαθεσιμότητας
 - Σπάνια εφαρμόζουν τέλεια στο δικό μας πρόβλημα
 - Παρελθούσες τιμές και όχι «παρούσες»
 - Χρόνος εξαγωγής – δημοσίευσης των δεδομένων στο ευρύ κοινό
 - Περιεχόμενο
 - Συχνότητα απογραφής

Δευτερογενή Δεδομένα

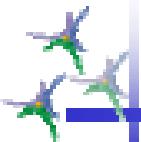
- Περιορισμοί – Κίνδυνοι:
 - Ανακριβή στοιχεία
 - Έλεγχος τω πηγών
 - Ποιος συγκέντρωσε τα στοιχεία
 - Ποιος ήταν ο σκοπός της μελέτης
 - Πότε συλλέχθηκαν οι πληροφορίες
 - Πώς λήφθηκαν οι πληροφορίες
 - Οι πληροφορίες είναι σύμφωνες με άλλες πληροφορίες;

Κατασκευή Ερωτηματολογίου

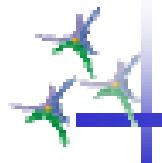
- **Ειδη Ερωτηματολογίων**

- Δύο ειδών (δομημένα και μη δομημένα).
- Δομημένα:
 - Ερωτηματολόγιο το οποίο έχει αυστηρά καθορισμένη σειρά των γραπτών ερωτήσεων, συνήθως κλειστών
 - Δεν επιτρέπει στον ερευνητή να την υπερβαίνει ή να ρωτά ερωτήσεις με διαφορετική σειρά
 - Χρησιμοποιούνται σε ποσοτικές έρευνες
 - πρόσωπο με πρόσωπο
 - σε τηλεφωνικές
 - και ταχυδρομικές

Κατασκευή Ερωτηματολογίου

- Είδη Ερωτηματολογίων
 - Δομημένα (σχεδιασμός):
 - Το Ερωτηματολόγιο αποτελείται από τα εξής μέρη:
 - Τίτλος
 - » Συνήθως κάποιος τίτλος χρησιμοποιείται αλλά δεν είναι υποχρεωτικός
 - » Αμέσως μετά στοιχεία του φορέα ή της εταιρίας που πραγματοποιεί την έρευνα
 - » Τα στοιχεία αυτά συνοδεύονται και από τη διεύθυνση αλλά και από τηλέφωνα επικοινωνίας
 - » Συχνά ακολουθεί ένα εισαγωγικό σημείωμα (υποχρεωτικά σε ταχυδρομικές έρευνες αλλά και σε έρευνες πρόσωπο με πρόσωπο) – στην περίπτωση αυτή τα στοιχεία φορέα και επικοινωνίας μπορούν να μπουν στο εισαγωγικό σημείωμα

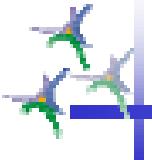
Κατασκευή Ερωτηματολογίου

- Είδη Ερωτηματολογίων
 - Δομημένα (σχεδιασμός):
 - Το Ερωτηματολόγιο αποτελείται από τα εξής μέρη:
 - Κυρίως ερωτηματολόγιο
 - 1. Εισαγωγικές ερωτήσεις που είναι σχετικές με το θέμα της έρευνας (μετρούν συνήθως γενικότερα χαρακτηριστικά του ερωτώμενου)
 - 2. Ερωτήσεις πυρήνα. Άμεση σχέση με το θέμα
 - 3. Βιογραφικά – Δημογραφικά στοιχεία του ερωτώμενου
 - » Κάθε τμήμα του ερωτηματολογίου καλό είναι να οργανωνεται σε ομάδες ομοειδών ερωτήσεων
 - » Οργανώνουμε το ερωτηματολόγιο σε θεματικές ενότητες και στη συνέχεια τοποθετούμε τις ερωτήσεις σε ομάδες
 - » Η δομή αυτή κάνει εύκολη τη δρυλειά του ερευνητή αλλά και δημιουργεί στον ερωτώμενο την αισθηση ότι η έρευνα έχει σημασία, νόημα και κατεύθυνση
 - » Καλό είναι να υπάρχει αριθμηση (μπορεί να μην είναι ενιαία αλλά να σε κάθε τμήμα να γίνεται επανεναρξη αριθμησης)

Κατασκευή Ερωτηματολογίου

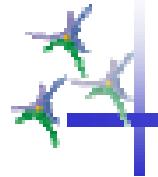
- Είδη Ερωτηματολογίων
 - Δομημένα (σχεδιασμός):
 - Το Ερωτηματολόγιο αποτελείται από τα εξής μέρη:
 - Κυρίως ερωτηματολόγιο - καθορισμός περιεχομένου των ερωτήσεων με κάποιον/ους τρόπους:
 - » Καταιγισμός Ιδεών (Brainstorming)
 - » Διερευνητικές προσπάθειες
 - » Ομάδες εσπίασης
 - » Τράπεζες ερωτήσεων – προηγούμενες έρευνες

Κατασκευή Ερωτηματολογίου

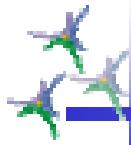
- **Ειδη Ερωτηματολογίων**

- Δύο ειδών (δομημένα και μη δομημένα).
- Μη Δομημένα:
 - Η σειρά ερωτήσεων μπορεί να αλλάξει σύμφωνα με τη γνώμη του ερευνητή
 - Σκοπός είναι η διευκόλυνση της συζήτησης με τον ερωτώμενο για να γίνεται ομαλότερη η ροή της έρευνας
 - Χρησιμοποιείται σε έρευνες με ομάδες συζήτησης και συνεντεύξεις σε βάθος
 - Παρέχει την ευκολία στον έμπειρο ερευνητή να αποφασίσει κατά περίπτωση τη σειρά των ερωτήσεων και τη ροή της κουβέντας – συνέντευξης

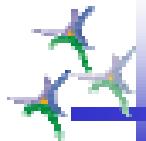
Κατασκευή Ερωτηματολογίου

- Είδη Ερωτήσεων - Κλίμακες:
 - Κλειστές ερωτήσεις:
 - Υποδεικνύεται στον ερωτώμενο μία σειρά τιμών (πιθανών απαντήσεων)
 - Επιτρέπουν ποσοτικές αναλύσεις
 - Συγκρίσεις μεταξύ ομάδων ερωτώμενων
 - Προβλήματα:
 - Μπορεί να μην εκφράζουν πλήρως το σύνολο των πιθανών απαντήσεων
 - Περιορισμός έκφρασης απαντήσεων

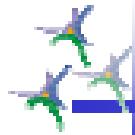
Κατασκευή Ερωτηματολογίου

- Είδη Ερωτήσεων - Κλίμακες:
 - Κλειστές ερωτήσεις:
 - Χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:
 - Διχοτομικές ερωτήσεις:
 - » Ερωτήσεις που επιδέχονται ως απαντήσεις μία από δύο δυνατές τιμές, π.χ.
Συμμετείχατε στις Εξετάσεις του Μαθήματος;
Ναι Όχι

Κατασκευή Ερωτηματολογίου

- Είδη Ερωτήσεων - Κλίμακες:
 - Κλειστές ερωτήσεις:
 - Χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:
 - Κλίμακες απλής επιλογής:
 - » Ερωτήσεις που επιδέχονται μόνο μία από μία σειρά προτεινόμενων απαντήσεων, π.χ.
- Μόρφωση
Καμία	☐
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	☐
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	☐
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	☐
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	☐
Κάτοχος Διδακτοτικού	☐

Κατασκευή Ερωτηματολογίου

- Είδη Ερωτήσεων - Κλίμακες:
 - Κλειστές ερωτήσεις:
 - Χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:
 - Κλίμακες πολλαπλής επιλογής:
 - » Ερωτήσεις που επιδέχονται μία ή περισσότερες απαντήσεις από μία σειρά προτεινόμενων απαντήσεων (συνοδεύεται από τη φράση «Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις»), π.χ.

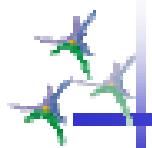
Μάθατε για εμάς

Διαφήμιση

Internet

Έκθεση

Φίλο

Κατασκευή Ερωτηματολογίου

- Ειδη Ερωτήσεων - Κλίμακες:

- Κλειστές ερωτήσεις:

- Χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

- Κλίμακες Σπουδαιότητας:

- » π.χ.:

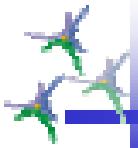
- » Γενικά πόσο καλά λειτουργεί σήμερα η Δημοκρατία στην Ελλάδα:

- Λειτουργεί καλά και δεν χρειάζεται αλλαγές

- Λειτουργεί καλά αλλά χρειάζεται κάποιες αλλαγές

- Λειτουργεί καλά αλλά χρειάζεται πολλές αλλαγές

- Λειτουργεί καλά αλλά χρειάζεται ριζική αλλαγή

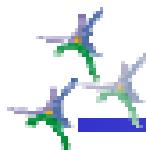
Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

- Δεν είναι το αντίθετο των ποσοτικών
- Λειτουργούν αυτόνομα ή συμπληρώνουν τις ποσοτικές μεθόδους
- Εννοούμε ένα σύνολο ερμηνευτικών και διερευνητικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται σε διάφορες επιστήμες για να περιγράψουν, να αποκωδικοποιήσουν, να μεταφράσουν και να αποδώσουν κάποιο νόημα σε ένα φαινόμενο
- Οι ποιοτικές μέθοδοι δεν μετρούν συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης αλλά εξηγούν και αναλύουν τους λόγους εμφάνισης αυτών των φαινομένων

Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

- Χαρακτηριστικά της:
 - Προσαρμόζεται εύκολα στις ανάγκες της έρευνας και εμπλουτίζεται με επιπλέον στοιχεία για να εκτιμήσει και να εμβαθύνει στο υπό μελέτη φαινόμενο (που συνήθως δεν είναι αυστηρά προσδιορισμένο)
 - Επιτρέπει την ανάλυση και κατανόηση των αιτιών αλλαγής καταστάσεων κάποιων φαινομένων
 - Πραγματοποιείται σε φυσικούς χώρους που συμβαίνουν τα υπό μελέτη φαινόμενα
 - Προσφέρει μία ολιστική θεώρηση και ερμηνεία των φαινομένων
 - Χαρακτηρίζεται από αλληλεπίδραση ερευνητή – ερωτώμενου
 - Αποσκοπεί στην ανακάλυψη μέσω διερεύνησης και επαγωγικής σκέψης

Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

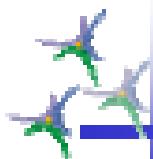
- Είδη:
 - Ανάλυση κειμένων - αρχειακού υλικού
(analysis of documentation)
 - Βήματα ανάλυσης αρχειακού υλικού από ερευνητή:
 - Απόκτηση πρόσβασης στο υλικό
 - Έλεγχος της αυθεντικότητάς του
 - Κατανόηση και εμβάθυνση στο υλικό
 - Ανάλυση του υλικού
 - Χρήση του υλικού για την εξαγωγή των συμπερασμάτων

Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

- **Είδη:**

- Ανάλυση περιεχομένου (content analysis)
 - Αφορά τον προφορικό και γραπτό λόγο σε κάθε μέσο
 - Με αυτή ένας ερευνητής μπορεί να καταμετρήσει και στη συνέχεια να φτάσει στην εξαγωγή συμπερασμάτων, σχετικά με το ποια στοιχεία αναφέρονται και πόσες φορές αυτά εμφανίζονται

Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

- Είδη:

- Ανάλυση περιεχομένου (content analysis)
 - Σκοπός:
 - Να παράγει περιγραφική πληροφορία
 - Να ελέγξει και να επαληθεύσει ευρήματα άλλων ποιοτικών ερευνών
 - Να ελέγξει υποθέσεις, να ανιχνεύσει συσχετίσεις και να ελέγξει την εφαρμογή συγκεκριμένων θεωριών

Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

- **Είδη:**

- Μελέτη περίπτωσης (case study)
 - Χρησιμοποιούνται πολλές πηγές πληροφόρησης για τη μελέτη ενός φαινομένου
 - Πρόκειται για μία στρατηγική έρευνας που υλοποιείται με χρήση συνδυασμού μεθόδων
 - π.χ. Μελέτη περίπτωσης συμμαχίας δύο οργανισμών

Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

- **Είδη:**

- Μελέτες ευχρηστίας (usability studies)
 - Με αυτές μελετάται ο τρόπος που ο χρήστης αντιλαμβάνεται τα πράγματα και προτείνει τρόπους ευχερούς χρήσης ενός μηχανισμού, και όχι ποιος θα ήταν φαινομενικά καλύτερος τρόπος σχεδιασμού από τη μεριά του κατασκευαστή
 - Συμπληρώνει τεχνικές ποιοτικής έρευνας για τρεις λόγους:
 - Επειδή η μελέτη αφορά την πλευρά του χρήστη (δηλαδή του ατόμου που μπορεί να παίξει το ρόλο του ερωτώμενου)
 - Επειδή η μελέτη γίνεται με ποιοτικές τεχνικές που περιλαμβάνουν παρατήρηση
 - Επειδή η φιλοσοφία της μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλα πειραματικά πλαίσια